

# Invloed van autisme op relaties en seksualiteit

Sylvie Carette  
Autisme Centraal

23 februari 2010

## Overzicht



- ∅ Invloed van autisme op seksualiteit
- ∅ Seksualiteitsprofiel volwassenen met AS  
(Hénault enAttwood)
- ∅ Verschillende niveaus van ondersteuning
- ∅ Uitgangspunten seksuele opvoeding (VMG)
- ∅ Doelen van seksuele voorlichting (Mesibov)
  
- ∅ Invloed van autisme op intimiteit (Vermeulen)

## Autismespectrumstoornis



- ∅ Triade van problemen
  - | Omgaan met anderen
  - | Communicatie
  - | Soepel zijn in denken en doen

## Sociale problemen



- ∅ Seksualiteit weinig op anderen gericht (egocentrisch)
- ∅ Vaak “autistische” interesse voor de anderen – “anti-fetisjisme”
- ∅ Gebrek aan sociaal inzicht
- ∅ Theoretische interesse (echogedrag)
- ∅ Vaak a-symmetrische relaties

## Communicatieproblemen



- ∅ Soms geen taal om over seksualiteit te praten
- ∅ Andere betekenis geven ∅ bizarre fantasieën/gedrag
- ∅ Te openlijk over seksualiteit praten
- ∅ Communicatieproblemen met partner
  - ∅ Problemen met interpreteren van lichaamstaal

## Problemen met soepel denken en handelen



- ∅ Vaste routines en rituelen
- ∅ Gebrek aan verbeelding

## Andere problemen

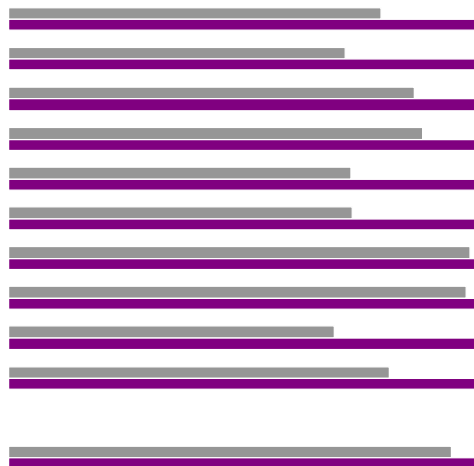


∅ Zintuiglijke waarneming

over/ondergevoelig

## Seksualiteitsprofiel van volwassenen met AS

Isabelle Hénault en TonyAttwood



## Besluiten seksualiteitsprofiel



- ∅ Seksuele verlangens binnen het normale
- ∅ Negatief beeld van hun eigen lichaam
- ∅ Matige kennis over seksualiteit
- ∅ Relatief beperkte ervaring intieme relaties
- ∅ Compensatie : sterke fantasieën (+/-)
- ∅ Kwetsbaar voor onjuiste informatie/interpretatie
  - Moelijk gedachten uitwisselen
  - Gevoelig voor aanrakingen (fysiek onplezierig)

## Wie kan welke rol opnemen ?



- ∅ Ouders bespreekbaar maken van seksualiteit nav gebeurtenissen
- ∅ Educatie : school – begeleiders
  - ┆ Einde lagere school : kennis
  - ┆ In de adolescentie herhalen en verdiepen
  - ┆ NA overleg met ouders
- ∅ Specifieke problemen : zeker niet door ouders

## Verschillende niveaus van ondersteuning



- ∅ Voorlichting en informatie
  - | Kennis
- ∅ Seksuele opvoeding
  - | Kennis
  - | Vaardigheden : rekening houden met transfer
  - | Attitudes : waarden en normen
- ∅ Psychologische ondersteuning
  - | Emoties : hoe ga ik om met beperkingen ?
- ∅ Psychotherapie
  - | Bij problemen of afwijkingen

## Uitgangspunten seksuele opvoeding (VMG)



- ∅ Seks is leuk, goed, een recht
  - ∅ Seks is meer dan geslachtsgemeenschap
  - ∅ Doel van seksuele opvoeding is kansen geven om een seksueel leven uit te bouwen (niet om problemen aan te pakken)
  - ∅ Seksuele opvoeding stimuleert niet maar brengt net rust.
- !! Recht op een autistische seksualiteitsbeleving zolang ze geen schade berokkent aan zichzelf, anderen of de omgeving.

## Doelen van seksuele voorlichting

(Mesibov)



### ∅ Niveau 1 : Discriminatievaardigheden

Welk gedrag kan waar, wanneer en bij wie ?

### ∅ Niveau 2 : Intieme hygiëne

### ∅ Niveau 3 : Lichaamsdelen en hun functie

## Doelen van seksuele voorlichting

(Mesibov)



### ∅ Niveau 4 : Masturbatie = seks met jezelf, soloseks

┆ Techniek en sociale regels

┆ Sociaal script :

- Frequentie
- Hygiëne
- Plaats, ...

## Doelen van seksuele voorlichting

(Mesibov)



### ∅ Niveau 5 : Voorlichting in strikte zin

- | Visualiseren !
  - | Vertrek vanuit hun informatie (indiv/groep)
  - | Niet enkel kennis, ook TAAL (woordenboek)
  - | Naast feiten ook SOCIALE kennis
  - | Naast kennis ook GEDRAG
- Vragen vaak concrete sturing

## Doelen van seksuele voorlichting

(Mesibov)



### ∅ Niveau 6 : Emotionele begeleiding

- | Relaties definiëren : kennis, vriend, lief ?
  - | Helpen verwerken van mislukkingen
  - | Alternatieven zoeken voor seksuele/intieme relatie
  - | Masturbatie als volwaardige beleving van seks
- 
- | Werken rond autisme : steun/ confrontatie
  - | Toekomstperspectief : mogelijkheden en beperkingen

## Doelen van seksuele voorlichting

(Mesibov)



### ∅ Niveau 7 : uitbouwen van een intieme relatie

- | Leren hoe contact leggen/onderhouden
- | Begeleiding van een relatie
- | Hulp aan partner van iemand met ASS

## Autisme en intimiteit

Vermeulen



### ∅ Intimiteit = basisbehoefte van de mens

### ∅ Verschillende noden :

- Fysiek plezier of genot
- Spanningsreductie (delen van ervaringen)
- Verzorging (zelf of laten)
- Troost (psychisch, fysisch)
- Sociale status
- Positief zelfbeeld

### ∅ Autisme : alle noden centraliseren op intieme relatie

## Omgaan met intimiteit



- ∅ Intieme noden in kaart brengen
  - | Op zoek gaan naar wat de persoon echt wil
- ∅ Beginnen met de hoogste nood
- ∅ Mogelijkheden om die behoefte te vervullen
  - | Rekening houden met mogelijkheden en beperkingen
  - | Evenwicht tussen vaardigheden leren en bescherming
  - | Onze manier van denken niet projecteren !!

## Geraadpleegde bronnen



- ∅ "Het seksualiteitsprofiel van volwassenen met het AS" van Isabelle Hénault en Tony Attwood in WTA, 2003, nr 2
- ∅ "ASS en seksualiteit: een onontgonnen terrein?" van Hans Hellemans in WTA, 2004nr 3
- ∅ Interne vorming in het Anker "Autisme en seksualiteit" - Hans Hellemans
- ∅ Studiedag Autisme Centraal "Autisme en seksualiteit" – Peter Vermeulen en Lies Delameilleure
- ∅ "Opstellen over autisme in relatie tot seksualiteit en intimiteit" verslag van bijdragen van een congres in Rotterdam
- ∅ "Autisme en intimiteit" van Peter Vermeulen in Tijdschrift Autisme Centraal